

BOOKA.

Knjiga **67**

PAOLO SORENTINO
**TONI PAGODA I
NJEGOVI PRIJATELJI**

Naslov originala

PAOLO SORENTINO

TONI PAGODA E I SUOI AMICI

Giangiacomo Feltrinelli Editore Milano

Prvo izdanje „I Narratori“, maj 2012.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8

office@booka.in

www.booka.in

S ITALJANSKOG PREVELA

Mirjana Ognjanović

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Dragana Raković

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Nikola Korać

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2017.

Tiraž 2000

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

TONI PAGODA

---

*i njegovi
prijatelji*

PRICE

PAOLO SORENTINO

S ITALJANSKOG PREVELA

Mirjana Ognjanović

BOOKA.

Pepeu,
koji mi nedostaje svakoga dana.

Predgovor
Ugeta de Nardisa

„Kod urođenika u Novoj Gvineji, pravi cilj braka nije da se osvoji supruga, već da se obezbedi šurak.“

Klod Levi-Stros, Rasa i istorija

Dakle, Pagoda Toni traži upravo od dolepotpisanog, svog bivšeg šuraka, Ugeta de Nardisa, da napiše uvod za ove priče o njegovim životnim iskustvima što slede, a koje se meni, odmah da vam kažem, ama uopšte nisu svidеле. Ali dibidus. Zna li šta znači dibidus? Ukratko za pojedine priče, jeste da se baš i ne razumem u književnost – budući da sam se jednostavno provukao do kraja trećeg razreda ekonomske škole – međutim, pročitao sam ih marljivo kao neznalica, te vam tvrdim sa srcem na dlakavom dlanu: kad hoće da ispadne duhovit, meni to uopšte nije smešno. Kada izigrava stručnjaka za život, čini se da se isturio napolje kao neki balkončić u cveću. Kada hoće da me gane, boli me kurac jer moram da gledam televiziju.

(Posebno mi se sviđaju emisije s Velikim Bratom, sve redom. Kada se približi izbacivanje, ja se molim, kažem: Isuse, učini neka najebe neki muškarac.)

Tvrđi da je u ovoj knjizi sve istinito, meni se čini da su to za jebancije u velikom stilu, izraz nesputane slobode. To kažem i zbog sledeće činjenice: ako na svetu postoji iko ko Tonija poznaje kao svoj džep, onda sam to ja. Čak ću naterati sebe da kažem da je oslikao sopstveni lik – koji i dalje šetka naokolo – nadahnjujući se mojom ličnošću, jer sam ja taj koji se zaista muvao, muvao po Napulju i okolini, kao i okolnom svetu. Toni

je govornar u mnogim stvarima. Kraducka tu i tamo, od mene i previše, pa se kiti tuđim perjem. Zašto mi je tražio uvodnik, to mi je baš nejasno, budući da ja nikada nisam imao muke da kažem kako stvari stoje ni bosovima u Grumu Nevanu¹ i Kazandrinu,² a možete misliti što ću se prestraviti od pevača iz noćnog kluba koji pati od artroze. Otrcavam ga s izvesnom veselošću, tog Tonija Pagodu, na ovim stranicama koje mi je naručio. Među nama rečeno, ugovaranje je bilo iscrpljujuće, što bi rekli oni pametnjakovići. Tražio sam dve hiljade evra, on je uzvratio: daću ti četrnaest. Onda sam ja uzeo kuhinjsku stolicu, znate one iz sedamdesetih sa prepletenom slamom u sredini obrubljenom gvozdenim cevima od punog gvožđa? Eto, baš tu, i da ne kažem ni ago ni bego, tresnuo sam mu je na glavu i kosu obojenu u crveno. On je, moram da kažem, ustuknuo s okretnošću koja mi se učinila preteranom za čoveka njegovih godina. Neprocenjivi dolepotpisani jurio ga je oko stola govoreći mu da ću, kad ga budem uhvatio, uvo da mu odgrizem, kao što sam pokušao tri godine ranije kćerkinom dečku kad se drznuo da otkrije svoju želju da napusti to devojče radi neke transseksualne osobe po imenu Helmut. Sada je veselo oženjen mojom kćerkom manjkave lepote. Svi držimo do ušiju. On ih je, dečko, zaštitio. Razmislio je: bolje kakav-takav život negoli sreća bez uva. Znači, u trenutku preteće opasnosti, opasnosti da izgubi uvo, Tonino mi je postao razuman i sa zebnjom i pazusima koji su ličili na vodoskoke, mudrijaški se ispravio: daću ti hiljadu pet stotina. Međutim, moraš da mi napišeš račun, rekao sam ja, veliki pametnjaković, i sve umanjujem za porez, u inat manevarisanju, krizi i ozbiljnosti, u stanju sam bre iz dečjih gaća da istresem jahtu

---

1 Grumo Nevano – mesto u blizini Napulja sa oko 18.000 stanovnika. (Prim. prev.)

2 Casandrino – mesto nadomak Napulja s nešto manje od 15.000 stanovnika. (Prim. prev.)

od četrdeset metara. Ljudi, verujte mi, raditi za „Ćis di Nolu“,³ kao što to čini dolepotpisani, to je rat iz kojeg ne možeš da se izvučeš a da ne platiš, mada sve naučiš: „Legalno, nelegalno, 4-4-3, kung-fu, održavanje vatrenog oružja, naučiš da praviš pice, sartu od pirinča,⁴ sereš u moru, izabereš jednu od pedeset vrsta pudinga, da kradeš električne šrafci gere, bogatima prodaješ čak i ono što već imaju, a ne sećaju se da to poseduju.“

Govnjivi svet, postoje mnoge škole, ali trgovina na veliko koja se nauči u „Ćis di Noli“ najbolja je od svih. Toliko je dobra da i oni s Harvarda sada već dolaze da stažiraju i završavaju master. Kada je u posetu došao papa, jedan moj prijatelj je kardinalu koji je bio u pratnji Svetog Oca prodao za vreme ručka set – stolnjak i dvanaest salveta. Ne, hoću da kažem, jeste li razumeli kakva je tipologija tih muvatora, mislim na „Ćis“? To vam je svet koji vam proda vaše misli i vaše strahove. I sve vam uvali. Ali ne udaljavajmo se, dokurca. Toni mi je dao hiljadu i pet stotina jajašaca kako bih pričao o njemu, a ne mogu, dakle, da krenem da pričam o svemu što mi se mota po ovoj glupoj glavudži koja mi je na ramenima.

Pre više godina, kada je ta budaletina od Pagode došao kod mene i rekao mi kako želi da se oženi mojom sestrom, ja sam mu vrlo jasno odgovorio.

Rekoh mu:

„Toni, ona ti je jedna kurcolomka s diplomom kurcolomke. Nemoj da se zajebеš. Nema u njoj strasti prema pravom životu. Mani je se. Ima da ti govna dođu do grla tako polagacke da će, onog dana kada budeš shvatio kako želiš da se razvedeš, napuniti devedeset šest godina. Shvatio sam šta se to tebi

---

3 Cis di Nola – jedan od najvećih centara za komercijalnu distribuciju robe u Evropi, osnovan 1986. godine, a nalazi se nedaleko od aerodroma u Napulju. (Prim. prev.)

4 Tradicionalni specijalitet napuljske kuhinje čiji su sastojci, osim pirinča, ragu, grašak, pečurke, krem sir, kobasice i pileća džigerica. (Prim. prev.)

sviđa. Taj popustljivi i umirujući izgled te napaljuje. Pa dobro! Ali koliko će trajati?“

„Ti si čovek kosmopolita i poliglota, kažem ti da ćeš najebati. Nemaš ti intelektualne psihofizičke sposobnosti da se zaljubiš u jednu jedinu stvar za ceo život. Razumeš li to, Toni? Neznalice kao što smo ti i ja su nemirni. Za tri minuta prestanu da misle razumno i moraju da pređu na stvar. Stavi ti tu karijatu u kuću i ona će, mic po mic, mlitavo-ljigavo, prestati da te pušta da pređeš na stvar i ti ćeš početi da lupaš glavom o zid. Slušaj ti mene. Oženi se nekom običnom govnikom. Ova je za tebe preozbiljna. Ova pokušava da ćaska u dva sata noću jer je na ivici nervnog sloma. Ili pročita pola nekog sranja od knjige, pa želi o tome da priča s tobom šest sati, ali može i gore da ti se desi, slušaj šta ti kažem, ova je sposobna da ide dotle da ti predloži kako i ti treba da pročitaš tu knjigu. I šta ćeš onda ako dođete do te tačke? Nemaš ti moralnog strpljenja da podržiš slične zajebancije. Dolaziš na pomisao da sam lud, a onda završiš sa šapama na mojoj sestri. Onda, premda te volim, znaš da ću ti raditi o glavi. Jer znaš da, što se makljaže tiče, nisam na drugom mestu ni ukoliko se računaju životinje iz džungle. Onda ću morati da te iznabadam do krvi, ili da se napravim kako te nisam našao da ne bih ispaao budala pred društvom iz 'Ćisa'. Međutim, to onda znači ući potpuno u mrežu zajebancija: ti bežiš iz grada, tajni susreti između nas kao da smo ljubavnici samo da bismo imali zadovoljstvo da proćaskamo. Sve u svemu, sramotne stvari. Zato ti kažem, kažem ti u najboljoj nameri, nije za tebe moja sestra Marija.“

Dakle, zar vam se nije činila dovoljno jasna moja govorancija? Meni jeste.

I šta on uradi? Uzme i oženi se njom. Napravi kćerku. I kako se sve to završi? Upravo onako kako sam rekao. Ali da li se ikada dogodilo da trgovinski stručnjak iz firme „Ćis di Nola“ pogreši u prognozi? Ja ću da vam kažem: tako nešto nikada

nije viđeno. Onaj zaostali Pagoda mislio je da je u pravu. Govorio mi je: ti ne razumeš. Mislio je, u ono vreme, kako je on jedini koji razume, budući da je jednom nogom bio u inostranstvu. Kao da inostranstvo može nečemu da nas nauči. Dođite da ugovorite pet kvintala tkanine sa onima iz Ebolija, pa mi onda recite da inostranstvo ima ičega čemu bi moglo da nauči nas iz Kampanije. Oni iz Ebolija, pre nego što će da spuste cenu, bace te u komu od umora. Upoznao sam izvesne čarobnjake za obaranje cena, ali ovi Ebolijanci su zastrašujući. Spremni su da ostare u senci 0,5 odsto sniženja. Kada imaš vremena na raspolaganju, u pregovorima možeš da postaneš gorostas. Da li razumete to, govnnari jedni?

No, kako god, to je prošla stvar. Oprostio sam šuraku što se razveo od moje sestre. Pošteno rečeno, na njegovom mestu, uradio bih istu stvar.

Sada kada kao pevač ne može glasom da dopre ni od klozeta do bidea, utuvio je sebi u glavu zamisao da postane pisac, a izgleda da je našao i još većeg glupandera od sebe koji će to da mu objavi. Baš bih voleo da vidim facu tog tipa. Objavio ili ne objavio, svejedno, boli me kurac. Potrudio sam se da onih 1.500 dobijem unapred, i zahtevao sam da se nikakva izmena ne unosi u ono što pišem. Znam da se malo klimam što se tiče sintakse i konstrukcije vremena, ali ljudi treba da ispoštuju nesrećnika kao što sam ja, koji nije imao prilike da zaokruži svoja učenja.

U svakom slučaju, bio bih nepravedan ukoliko bih se ograničio isključivo na nabranjanja mana mog cakanog Tonija. Volim ga. Ne вреди ni hiljadu lira, ali ja ga volim. I ima nekih kvaliteta. Na primer, odličan je saigrač u pokeru. S njim se lako dogovoriš oko muljanja, bar je tako bilo u mladosti. Dobro pamti znake. Lukav je i ne upada u oči. U pravom trenutku je dovoljno hladnokrvan da započne s blefovima koji otvaraju stazu ka zadivljujućoj pobedi.

Ima još jednu stvar koja mi se dopada, koja je, recimo, suštastvenija: hrabrost i strah su mu podeljeni napola, kao da otvoriš ananas. Pedeset i pedeset, i to je stvar koja te, kako sam oduvek mislio, može dovesti do dugog života.

Zatim, on je i izrazito osećajan. Izgleda površno, s onom njegovom rukom neprestano uronjenom u farbanu kosu, s vremena na vreme boja mu čak ostane na jagodicama, s plavičastim naočarima koje namešta bez prekida i nesvesno deli komplimente svakoj ženi koja se nađe u krugu od dva i po kilometra, međutim, poslušajte šta vam govori Ugeto: osetljiv je kao pravi nitkov. Psihologičan je. Razume bol drugih bolje negoli lekari iz bolnice Kardareli. I žene razume takođe. U protivnom, ne bi se mogla objasniti ta njegova zavodnička slava s tim opuštenim licem što liči na Otavija Bjankija, bivšeg trenera Napolija. Stvar je u tome što on zgrabi otkrivene nerve i pravi se da ih pokriva toplinom i saučešćem. Pravi se kako bi kući otišao s dobitkom, jasno je. Međutim, s vremena na vreme iskrade mu se i poneka prava suza. U dubini srca, on ima srce. To moram da priznam.

Priča, Toni, priča, ne radi ništa drugo, samo priča. Beskrajn repertoar.

Međutim, ja ipak znam da ima jedna stvar o kojoj nikada ne priča, ni sebi samom. Čini nepregledan broj proba da bi osetio bol. Ali pravi bol koji drži u sebi, taj poznajem ja, a on ga ne prepričava. To je tajna. A za 1.500 evra neću ni ja prepričati. Jer pravi bol, ljudi, utuvite to sebi dobro u glavu, nema cenu. Izvornom bolu podležu čak i oni iz Ebolija.

Dragi Toni Pagoda, ne misli više o tom bolu. Ukoliko možeš. Ali svejedno znam da ne možeš. Jer je nemoguće. Taj bol te prati – ma koliko na prvi pogled nebitan, mali, ne džinovski, a na koji ti spontano dođe da misliš – i ti ne uspevaš da ga se oslobodiš.

Taj mali bol, to je tačkica pred očima i neće da se skloni.

Ali veseo mi budi.

Tvoj bivši šurak i zauvek prijatelj Ugeto de Nardis, koji će, što se ovoga tiče i samo što se ovoga tiče, uvek držati reč.

1.

Karmen Ruso i Enco Paolo Turki

„Dopada mi se pomisao na to
da se bacam iz automobila koji juri.“

Karmen Ruso

Enco Paolo Turki i Karmen Ruso nemaju dece, ali poseduju dvadeset osam kućica.

Oni se zovi: Enerži, Miljenica, Sena, Kikiriki, Patuljak, Enerdžina, Liza, Sunđerče, Džek, Herkul, Beti, Zizi, Lutkica, Crnka, Negrita, Đulijeta, Irma, Džordž, Merilin, Kapičica, Šakira, E.T., Zoro, Čivava, Loptica, Malecki, Ugo i Ledi.

Imali su i dve danske doge, Lotara i Ali Babu, ali sada su već pokojne.

Enerži im je omiljeni pas. Uživa sve povlastice ovoga sveta i ima prednost nad svima redom. Smeđe je boje. Enco Paolo ga je našao u đubretu u Sekondiljanu.

O Eneržiju pobedonosno kaže:

„Enerži je u Španiji bio na internetu, postao je stravično poznat, hteli su da ga dovode u televizijske programe, on poseduje takvu jednu ličnost... on jeste ličnost...“

Rečenica se gubi u tami i izraz „ličnost“ zadobija, iznenada, dimenziju tajnovitosti, ezoterije.

Dakle, može se naslutiti, ali ne i tačno otkriti, kakvu vrstu ličnosti poseduje Enerži.

Jednom je neko predložio Karmen i Encu Paolo da postanu junaci stripa, njih dvoje, zajedno sa svojom odgajivačnicom pasa. Stvar nije zaživela.

U budućnosti će, međutim, Enco Paolo najverovatnije biti glavni glumac u rijalitetu sa stotinama pasa, a on, koji će predstavljati jedino ljudsko stvorenje, pojavice se u ulozi kućecog batlera.

U tom smislu, pregovori su već uznapredovali.

Ali, najambicioznija zamisao koju mi prepričavaju bistrog i malčice uzdržanog pogleda, kao da je mogućno ideju ukrasti, jeste da su predložili, bezuspešno, raznim televizijskim producentima – svoje biografije, ali s kućecé tačke gledišta. Tu bi govorile njihove cakane životinjice, a ne Karmen i Enco Paolo. Prići o toj zamisli dolepotpisanom prethodio je kratak predgovor u kojem mi kazuju, s blagim saućesništvom:

„Stvar poput ove bar ti si u stanju da razumeš.“

Dobro, posvetimo se sada jasnoći. Vaš Pagodica može mnoge stvari da razume, ali sve baš i ne.

Međutim, glavno pitanje jeste drugo: vredi li uopšte razumovati izvesne stvari? Da li je zaista sve važno? Ne stiče li se često utisak kako se ćovek kreće u okeanu nevažnosti, a pusto ostrvce, podvlaćim znaćenje, sve je udaljenije? Talasi nevažnosti zar ne postaju sve veći i veći tako da zatvaraju vidik? S drskom autoironijom, Enco Paolo i Karmen zatvaraju poglavlje o ćetvoronošćima potvrđujući da oni sami, zapravo, liće na kućice.

Zaista je taćno da kada istina postane neumoljiva, ćovek poćne da oblikuje, pažljivo i profesionalno, sve alatke za preživljavanje. I uspeva u tome.

Nisam poznao Enca Paola i Karmen. Već pomenuti Tonino Pacijente, glavnokomandujući, odveo me je na rućak u njihovu kuću.

„Moraš da ih upoznaš“, rekao je. „To su valjane osobe.“

Istina je prava, dobre su oni osobe. Iskreni, prelivaju se kao mocarela koju je Enco Paolo brižljivo stavio na sto. Njihova gostoljubivost je divna i dirljiva. Posle poglavlja o četvoronošcima, pred paprikama, kao poguran vetrom nad ponorom, Enco započinje poglavlje koje sam već previše puta čuo u životu. Mi umetnici, tako glasi naslov.

„Starica se probudila“, kaže Enco Paolo, ciljajući na jedno od dvadeset osam kućica što zevaju. Na malu i dlakavu stvarčicu neviđene ružnoće.

Bacamo se na predjelo, a Karmen će:

„Ponudili su mi u pozorištu *Krčmaricu*,⁵ zanimljivo je to, nosi psihološku poruku. Enco Paolo je umetnik i u kuhinji, budući da ima osećaj za meru. Ja nemam osećaj za meru, ali sam takođe umetnica.“

Enco Paolo:

„Mi smo umetnici. Normalna normalnost je banalna. Bio sam prvak baleta u Napulju, Rio de Žaneiru, San Paolu, Bolonji i veliki prijatelj Nurejeva. Postao sam jedan od najpoznatijih učitelja igre u svetu jer se meni više sviđa da gledam one koji igraju nego da sâm igram. Je l' ti se sviđaju paprike?“ Sve ovo govori bez oholosti, kao činjenice.

Tonino, sedeći pored mene, zbog preterane gojaznosti ropće, kao da hrče, i svi ga pogledavaju, jer verujemo da spava, međutim, on je budan kao predstavnik kozmetičke firme u trenutku kad predstavlja katalog. Ali njegovo budno roptanje privlači pažnju i meni, Encu Paolu i Karmen. Razbija nevoljno razgovor na temu *Mi umetnici*.

Enco Paolo jede s jednim od pasa u naručju i dodaje mu biskvit ustima, dišući mu u njih. Od te stvari mi se malo gadi. Karmen je sabijena u haljinu sa izrezom kakav ni Felini ne

---

5 *Krčmarica Mirandolina*, komedija Karla Goldonija (1707–1793). (Prim. prev.)

bi mogao da zamisli. Sise joj ovlaš dodiruju tanjir s paprikama. Na tanjirima firme Vijetri napisano je kitnjastim slovima „Karmen“. U stvari, „Karmen“ je napisano svuda. Orgija od šest slova. Uostalom, kuća se i zove „Vila Karmen“, i svuda su njene i njegove slike i naslovne stranice „Blica“ i „Eve ekspres“, uspomene i foto-montaže, a naokolo vazdan piše KARMEN. Sve to izaziva u meni laku vrtoglavicu. Tonino Pacijente budan hrče.

„Mi smo umetnici“, kaže Karmen, „a umetnici ne treba da osećaju zahvalnost prema onima koji im nude posao.“

Smisao tog načela mi izmiče.

„Da li ti se sviđaju paprike?“, navaljuje plavušan Enco Paolo.

Klimam na izmaku snaga i razmišljam kako bih voleo da znam nešto više o toj priči o zahvalnosti, međutim, Enco Paolo me preduhitri i ošamuti zapanjujućom rečenicom:

„I Berlusconi je umetnik.“

A ja sam živeo u iluziji da je političar.

Svi smo umetnici, moćna banda.

Među tonama izloženih fotografija, primećujem jednu koja prikazuje umetnicu Karmen i umetnika Berluskonija.

Čini mi se da je njen izraz pun zahvalnosti, ali to ne kažem, jer mi je upravo saopštila kako umetnik ne treba da oseća zahvalnost.

Tonino malo jače ropće, ovoga puta uvereni smo da spava ili da je mrtav. Okrećemo se kako bismo ga pogledali sve troje zajedno, ali on pilji mutnim pogledom u kuće od bronze od jedno dva metra koje ukrašava ugao između divana i plazma televizora, kao na nekoj jahti.

Uništen paprikama, mocarelom i šampanjcem, osvajam divan poput umirućeg. Tražim tišinu. Nalazim je. Međutim, ona traje dve sekunde. Budući da se jedanaest čivava – ni po čemu se ne razlikuju od pacova – ustremljuju na mene i ide

mi u susret jednako žurno kao trupe na Normandiju kad su se otvarala vrata brodova. Plutam u strahu. Sve životinje ispod četrdeset centimetara izazivaju u meni ludačku paniku. Vrištim. Karmen priskače da me odbrani. Oslobađa me zverki udarima dekoltea. Osećam prema njoj neizmernu zahvalnost i zbog toga što nisam, niti ću ikada biti umetnik. Tonino i Enco Paolo daju se na posao ne bi li zatvorili mikrokućice u *ad hoc* napravljenu ogradu. Ja ćaskam na divanu s Karmen.

Ona mi, ne pridajući važnost svemu tome, otkriva:

„Učinila sam svojevremeno jednu stvar s *Džefersonima*. Sećaš se televizijske serije o *Džefersonima*, zar ne? Znaš li da su se ono dvoje koji su igrali muža i ženu strašno mrzeli? Ma nisu se uopšte obraćali jedno drugom, ni jedan jedini put.“

Ko li će znati zašto, tek, ova vest me pogađa. Uništava pojam idile koji je u mojoj ucrvljaloj glavi bio isto ono što i odnos među supružnicima *Džeferson*.

A zatim, budući da nismo baš mladunci, skrećemo razgovor ka nostalgiji prema televiziji kakva nekada beše.

Ona će meni:

„Pre dosta godina, da bi došao na televiziju, trebalo je da znaš baš dobro nešto da radiš. Zato sam naučila da plešem, a osim toga, nisam želela da me posmatraju samo kao zgodnu cicu. Danas više nije tako. Danas i onaj ko ne ume baš ništa da radi ide na televiziju, a to je pogrešno.“

Kazuje tačne stvari, stoga je pitam:

„Zašto si onda snimila *Ostrvo slavnih*? Tamo ne treba da igraš, ništa ne treba da znaš. Samo treba da jedeš, da spavaš i ispaljuješ budalaštine.“

U tom trenutku Karmen me pogleda i kaže mi, bezmalo zaprepašćena, kao da sam jedini na svetu koji to ne zna:

„Otišla sam jer tamo mora da se bude, treba da te vide. Vidljivost je važna.“

Sada, tajac.

Ali zašto? Pitam se. Ko li je rekao da je sredstvo kojim se zadovoljava sopstvena sujeta i sopstveni novčanik prikazivanja na televiziji? Postoji osnovana sumnja da je ta vrsta sujete baš zastarela. Da je druga liga. Osećam najveće moguće poštovanje prema onome ko bi da se obogati i prema onome ko održava jednak ritam ljubavi prema samom sebi. Međutim, upravo iz ovog razloga treba biti na drugoj strani. Pravi tašti bogataši teže stvarima kako bi se o njima neprestano govorilo a da oni ne budu vidljivi. Nevidljivost hrani sumnju. Sumnja širi glasine, a glasine hrane ego. No treba imati strpljenja kako bi se dostigao taj cilj. Monaškog strpljenja i marljivosti mozaičara.

Prefinjena i mračna vežba moći koja se nikada nije odvojila od instinktivnog pojma snage.

Na kraju krajeva, dostupnost se rimuje s bezvrednošću.

Jer, kada se baciš u izlog, uvek u januaru završiš sa dobro vidljivim natpisom „rasprodaja“. A s rasprodajama je uvek ista priča. Naposletku razmišljaš da su to bile stvari koje su vredele malo i onda kad su ih prodavali po punoj ceni. Sve u svemu, prevara. Kao i televizija.

Dok smo se oslobađali pasa, Karmen mi je rekla da je za nju vulgarno sve što je neumesno. Eto, baš sam se spremao da joj kažem kako je televizija neumesna, ali zaustavih se tren ranije. Jer proveli su život na televiziji, i ona i muž. To je slepa ljubav. „Ljubavi se ne može zapovedati“, govorila je moja majka i još milijardu drugih osoba. Premda Karmen i Enco ne uspevaju da s lakoćom pronađu kvake za ulazak u studija. Zatvorili su ih iznutra, a pustili su samo masu jadno obučениh bezveznjaka.

„Isuse, dok sam ja, pa ja sam bila vedeta!“, napominje Karmen bez žaljenja i bez zavisti i dalje savršeno obložena u konstelaciju od šljokica. Ne znam da li je tačno. Međutim, „vedeta“ je lepa reč koja se izgubila pre dosta godina u đubretu

svetlucaivih televizijskih studija. Sada pak, tokom dugih srceparajućih popodneva, caruju izvesne srceparajuće likuše. Opasane besprekornim veštačkim vilicama i gadnim glasićima, one zahtevaju nezavisnost od ničega, budući da niko nikada nije ni imao želju da ih pokori. Brilljantno se smeše dok ubijaju najnovije ruševine najmanjeg zajedničkog imenitelja osećaja za etiku, ali ono što je najtužnije jeste što zamišljaju da su u pravu. Opijene i uobražene – još jednom, tako je govorila moja majka. A retko je grešila. Prostakuše, dodavao je moj otac, a i on je retko grešio. No, ostavimo to, kada me obuzme razdražljivost, govorim očigledne i obične stvari, no ne i pogrešne.

Međutim, nije tačno da je nostalgija retko osećanje. Ponekad je jedini lek.

Nostalgija je kao naslon koji bi trebalo da nas podseti na neumitni ritam stvari. Pa ipak, svaki put kad dobijemo želju da joj se primaknemo, toj nostalgiji, naposljetku pobrkamo starost s mladošću. Stavljamo ih na isti poslužavnik i, ukoliko tekući račun to dozvoljava, počinje sumnjiv vrtlog. Počinje se farbom u kosi i produbljuje preuređivanjem stopala hirurškim putem, budući da su se naborala. Završava se doterivanjem i svega ostalog.

„Tu i tamo sam nešto popravila jer sam bila skladna, a treba skladna i da ostanem. Moram da očuvam sopstvenu izvornost“, pišti Karmen povodom prepravčica i skalpelčića. Ne obazire se i dodaje:

„A zatim i zbog poštovanja prema publici, zbog onoga kkvu me je uvek videla.“

Međutim, publika to od nje zaista nikada nije tražila, to je samo njena pretpostavka. Ne može ni biti drugačije, budući da publika nikada ništa ne traži. Publika, to jest ljudi, imaju gomilu sopstvenih sranja za vratom na koja misle, i stvarno nemaju vremena da traže od onih koji se prikazuju

na televiziji šta treba da učine. To je varka onih što stoje sa druge strane.

„Moja publika“, kažu.

Ali „moja publika“ ima otrovanu decu i infekciju kože s dermatolozima koji nemaju pojma, pa kada uključi televizore, spremna je na prevaru u svakom trenutku, u većini slučajeva isključivo iz dosade, ili zbog noviteta po dobroj ceni.

Publika je kurva bez savesti, pustite mene da vam to kažem, budući da sam bio star i uspešan, kao i neuspešan pevač.

Čim „umetnici“ počnu da govore o „svojoj publici“, eto ti publike kako već odlazi tamo negde bezbrižna poput bogatog deteta. Onda se „umetnici“ uvrede pa kažu: „Ali kako?“. I zatim počnu da uhode tu fantomsku publiku, traže je po kućama i kasapnicama, prave stravična sranja. Jer uopšte nisu detektivi, ti umetnici. Znači, nedostaje im oruđe za taj zanat.

Posle smo svi prošetali kroz baštu i sunce više nije bilo tako visoko. Silazilo je primičući bliže, na povocu, odsjaj melanholije. To se dešava svakog popodneva ovde u Formelu. Karmen, sa stopalima u vodi, razmišlja bez žaljenja o sinu koga nije imala i ne očajava da ga dobije. Ima bola čak i po ivicama bazena, dok mi Enco Paolo govori da je on dobar čovek, kako nikada nikome ne želi zlo i da se raduje kad se nekom drugom dogodi nešto lepo. I ja verujem. Ispod plavog uvojka kao u pudlice, gnezdi se istina. I otkrio mi je još jednu živu želju: da snimi film, mjuzikl. Karmen kaže da bi samo on mogao da ga uradi dobro. Voli ga kao i prvog dana, kada ga je videla kako božanski pleše.

Enco mi razmotava sadržaj mjuzikla. Ima ozbiljne namere. Zamisao mu je da upozori mlade iz Napulja što razbacuju hartiju po zemlji, pa u tom pogledu predviđa pojavu Tulija de Piskopa da ih povuče za uši, a onda počne da svira

po kantama kao da su bubnjevi, te sledi prva baletska tačka. Želi da Karmen tumači pekarku, treba s dekolteom da peče kroasane, dok mladi uživaju u tim kroasanima, toplim, senzualnim, a poruka je tu u potpunosti protiv anoreksije. Onda druga baletska tačka.

Postoji i sledeća zamisao, nešto nejasnija, istinu govoreći, u kojoj je sadržano upozorenje protiv droge. Kaže da mladi mogu da se otrgnu od zavisnosti ukoliko imaju nešto bolje da rade, nekakvu strast. On je u prošlosti postigao mnogobrojne rezultate upravo podučavajući baletu, tako da je dobio nadimak Baletski Mučoli⁶.

U glavi ima i drugi balet s porukom koju on nosi, ali se u ovom trenutku ne seća šta to beše.

Rastadosmo se tu, kod tog ćorsokaka.

Ja i Tonino uskačemo u kola i hvatamo kružni tok kako bismo se vratili u Rim. Napredujemo brzinom hoda. Sunce zalazi. Ja vozim. Tonino, pored mene, budan ropće dok pregleda pomalo seksi fotografije Karmen koje je snimio tokom dana. Mislim da ću se sada baciti iz kola. Tek tako da bih uradio nešto poput Karmen Ruso. Međutim, ne činim to. Provodimo oko pola sata u tišini, dok s mukom napredujemo duž obilaznice.

Odjednom, Tonino kaže neutralnim tonom, tonom bankara: „Maločas, dok si ti bio unutra i čavrljao s Karmen, Enco Paolo je zgazio u kućeće govno u vrtu.“

Ne znam zašto mi je rekao ovu stvar. Ali, kao dva blesava deteta, pojačavajući prilično ton, počinjemo da se smejemo kao opsednuti. Stvarno, imamo konvulzije. Tonino se cepa i ropće neljudski mučno. Suze su nam u očima od smejanja.

---

6 Vincenzo Muccioli (1934–1995), italijanski preduzetnik i osnivač komune u San Patrinfjanu za lečenje narkomana, a u italijanskoj javnosti je poznata po sumnjivoj delatnosti. (Prim. prev.)

Polako pada ponorna tišina. Prekida je samo Toninovo rop-tanje, koje je imalo ulogu pratećeg vokala tokom čitavog dana. Okrećem se da ga još jednom pogledam. Ali sada spava.

Bio je to lep dan. Hvala, Karmen, hvala, Enco Paolo.

Uveče, prihvatam se svog staračkog života. U tišini sopstve-nog doma, sedeći sam u kuhinji pod skromnom svetlošću lusteru, jedem kajsijske koje iskusno vadim iz novinske hartije. Pogled mi pada baš na članak koji nazirem na izgužvanom listu što miriše na olovo i kajsijsku. Govori o deset razloga zbog kojih vredi živeti. Strasno se zainteresujem. I čitam taj spisak na kojem preovlađuju lepe stvari. Deca koja kažu tata, zalasci sunca, vernost, plavičasto more kod Tavolare i Saline, muževi i žene koji istrajavaju trideset godina, topli pogledi zaljublje-nih, buđenja s mirisom voljene osobe pored sebe, pica mar-gerita, nezaboravna školska sećanja, neokaljano prijateljstvo.

Sve u svemu, veliki repertoar iskustva i nežnosti nosi sa sobom ova lista sreće koju je napisao običan svet. I upravo u tom času shvatam da taj spisak, ovaj, meni uopšte ne pripada. Ne uspevam da podelim s njima jednako iskustvo. Podilazi me paćenička jeza. Nažalost, živim u prokletom, nepodnošljivom ubeđenju prema kojem ljudska duša sadrži osobine što dopiru s one strane dobrih namera.

I u čast tog ubeđenja, kao i u znak poštovanja sopstvene istine, odlučio sam da napišem svojih deset razloga zbog kojih valja živeti.

Evo ih:

1. Neprocenjivi zanos odlaska u krevet isključivo s tuđim ženama.
2. Pokušaj da se živi pošteno, ali bezuspešan, te zadovoljstvo zaključka: ipak sam pokušao.

3. Vratiti se kući nesrećno i nemoćno, ali bez ikakve griže savesti.
4. Zaključiti, uz smešak, da je *down* bio slabiji od vrhunca razdraženosti izazvanog drogom i alkoholom.
5. Odseći glavu, i to drevnom sabljom, odnosno sve glave svih roditelja opsednutih isključivo školovanjem svoje dece.
6. Uvući glavu ispod ćebeta posle upražnjavanja umetnosti aerofagije.
7. Sresti na ulici ljude koje poznaješ, gledati ih pravo u oči i ne pozdravljati ih.
8. Sumnjati u inteligenciju osoba za koje se zdušno veruje da su inteligentne.
9. Otkriti, ali to se nažalost nikada ne događa, da svi kuju zaveru protiv tebe.
10. Suve oči majki.

Mogao bi da postoji i jedanaesti razlog. Suve oči očeva koje nismo imali.